

Kadın Kimliği, Bedeni ve İktidar: Damızlık Kızın Öyküsü Üzerine Bir İnceleme

Women's Identity, Body and Power: A Study on The Handmaid's Tale

Müzeyyen Sude Ersarı 

Lisans Öğrencisi, Fenerbahçe Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve
Uluslararası İlişkiler

Özet

Bu çalışmanın amacı, Margaret Atwood'un kaleme aldığı "Damızlık Kızın Öyküsü" isimli distopya roman örneğini kadın kimliği, biyo-iktidar, söylem, kesişimsellik ve kadın psikolojisi bağlamında incelemektir. Çalışma yöntemi olarak literatür taraması yapılmıştır. Çalışma, "Damızlık Kızın Öyküsü" romanının analizini; Atwood'un eserlerinde kurguladığı ütopya kavramı, kadın bedeni, iktidar, biyopolitika konularına bağlı olarak yapmayı amaçlamaktadır. Atwood'un romanında kurguladığı muhafazakâr ve totaliter bir rejim olan, "Gilead Rejimi"nin kadın bedeni üzerindeki kontrolüne, kadının bir meta olarak konumlandırılmasına, kadınların iktidar baskısına verdikleri tepkiler ve psikolojik mücadelelere odaklanılacaktır. Feminist distopya ve ütopyalar tanımlanırken, "Gilead Rejimi"nin kadın bedeni, cinselliği ve doğurganlığı üzerinde kurduğu iktidar analiz edilecektir. Feminist edebiyat eleştirisi temel alınarak yapılan bu analiz, romandaki patriyarkal ve aşırı muhafazakâr iktidar yapısının kadın bedeni üzerindeki kontrolünün toplumsal olarak normalleşmesinin altını çizecektir. Atwood'un "Damızlık Kızın Öyküsü" distopyasının günümüz toplumuna eleştirel bir bakış sunduğu incelenecek, bu distopyanın modern toplum yapıları ile olan bağları ortaya konulacaktır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, feminist distopyada yer alan baskıcı iktidar mekanizmasının kadın özgürlüğü üzerinde yıkıcı etkileri olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Feminist Distopya, Kadın Kimliği, Kadın Bedeni, İktidar, Margaret Atwood

Abstract

The aim of this study is to examine "The Handmaid's Tale", a dystopian novel written by Margaret Atwood, within the context of female identity, biopower, discourse, intersectionality, and female psychology. The study employs a literature review as its research method. It aims to analyze "The Handmaid's Tale" in relation to the concepts of utopia, female body, power, and biopolitics as constructed in Atwood's works. The focus will be on the Gilead Regime—a conservative and totalitarian regime depicted in Atwood's novel—and its control over the female body, the commodification of women, and the psychological struggles and reactions of women under oppressive power. While defining feminist dystopias and utopias, the study will analyze the Gilead Regime's power over the female body, sexuality, and fertility. Based on feminist literary criticism, this analysis will underline how patriarchal and ultra-conservative power structures normalize control over the female body within society. The study will explore how Atwood's dystopia in "The Handmaid's Tale" offers a critical perspective on contemporary society and will reveal its connections to modern social structures. The findings of this study demonstrate that the oppressive power mechanism depicted in feminist dystopias has devastating effects on women's freedom.

Keywords: Feminist Dystopia, Female Identity, Female Body, Power, Margaret Atwood

1. Giriş

1985 yılında Margaret Atwood'un kaleme aldığı "Damızlık Kızın Öyküsü" adlı roman, feminist bir distopya olarak yayımlanmıştır. Margaret Atwood, farklı edebiyat türlerinde eser veren ve birçok eseri farklı dillere çevrilen feminist bir yazardır. Kitaplarında distopya ve ütopya unsurları bulunduğundan eserlerini kendine özgü bir kavram olan "üstopya" olarak adlandırmıştır. Atwood'un eserlerinde tercih ettiği türlerin ilham kaynaklarından biri George Orwell olarak öne çıkar. Fakat Atwood'un, Orwell'dan farklı olarak gelecekteki olası dünyayı keşfetmek, şimdiki dünya sorunları ve kadın hakları üzerine daha belirgin bir sorgulama yaptığı söylenebilir (Demir & Arvas, 2020). Kitapta, yeni kurulan hükümet ve bu baskıcı hükümetin kurulmasının nedenleri ve sonuçları anlatılmaktadır. Kadın bedeni ve kimliği üzerine baskıcı politikalar uygulayan hükümeti elen alan bu roman oldukça çarpıcıdır. Bunun nedeni ise, distopiyaların sunmuş olduğu gerçeklik ve kurgu arasındaki ince çizgi olarak görülebilir. Totaliter bir rejim eleştirisi olan bu roman, eleştirisini feminist bir bakış açısıyla okuyucuya sunmuştur. Roman incelenirken amaçlanan iktidar ve kimlik temalarının birbiri ile nasıl şekillendiğini anlamaktır. Ayrıca, bu iki kavram arasındaki dinamik ilişkinin üstopya kavramı ve günümüz politikaları ile nasıl bir ilişkisi olduğu incelenecektir. Kısacası, bu çalışmada biyo-iktidarın kadın kimliği üzerinden toplumsal düzeni kurması teorik bir çerçevede ele alınacaktır.

Feminist distopiyalar, kadını merkeze alan ve erkeğin egemen olduğu bir yapıyı, düzeni eleştiren ve sorgulayan anlatılar olarak tanımlanabilir. Distopya teriminden ilk kez, 1868 yılında İngiliz filozof John Stuart Mill tarafından Avam Kamarası'nda yapılan bir konuşmada bahsedilmiştir (Tüysüz, 2021). Distopiyalar, insanların özgürlüğünün kısıtlamalarla karanlık bir sistem içinde kendini bulduğu bir evreni temsil eder. Sistem içindeki baskı, kontrol ve benzer unsurlar distopyanın karanlık bir evren olarak temsil edildiğini gösterebilir. Distopyalarda genel olarak toplumda varlığını sürdürmeye çalışan insanların, sahip oldukları temel haklara sınırlama gelmiş ya da hakları yok edilmiştir. Böylece, distopya anlatılarının gerçek hayata hem çok uzak hem de bir o kadar yakın anlatılar olduğu söylenebilir.

"Damızlık Kızın Öyküsü" adlı kitapta da distopyanın temsil edildiği birçok unsur görülür. "Gilead" isimli totaliter bir rejimin kurgulandığı kitapta, ülke yönetimini ele geçiren bu rejimin kadınların yaşamları üzerine getirdiği kısıtlamalar gözler önüne serilir. Bu aşırı muhafazakâr yönetimin icadı olan kısıtlamalar ve oluşturdukları yeni sistem, kitap boyunca Offred (Fredinki) ağzından anlatılır. Erkek egemen tahakkümün aşırılaştığı bu toplum düzeni, kadınları üreme makineleri olarak indirgemeye başlar. Kitapta yer alan, "Biz iki bacaklı rahimleriz hepsi bu" (Atwood, 2019) alıntısı da bu indirgemenin kanıtı niteliğindedir.

Kusursuz bir sistem vurgusunun yapıldığı ve distopiyaların zıttı olan ütopyaların geçmişi ise sözlü edebiyat geleneğine uzanmaktadır. Fakat, "ütopya" kelimesinin kendine

literatürde bir yer bulması, İngiliz filozof Thomas More'un 1516'da yayımladığı "Ütopya" eseri ile olur (More, 2020). Thomas More'un icat ettiği bu kavram, ideal bir toplumsal düzeni ortaya koyar. Böylece, distopiyaların karşıtı olan ütopyaların simgelediği unsurlar daha pozitif ve iyimser bir bakış açısı sunabilir.

Ütopyalar, her ne kadar ideal bir toplumu simgeleseler de ortaya çıkan alternatif toplum tasviri bireysel düşünceleri törpü edici nitelikte olabilir. Özel düşünceler nedeniyle bu ideal toplum, herkes için "ideal" olmayabilir (Yarım & Çimen, 2023). Bu nedenle ütopyalar ve distopiyalar arasında oldukça ince bir çizginin olduğu söylenebilir. Bu çizgi öyle incedir ki bir ütopya, distopya hâlini; hatta bir distopya, ütopya hâlini alabilir. Çünkü, ideal dünyaların aşırılığı ve uygulanışı da toplumda hasar verici sonuçlar yaratabilir. Bu nedenle, bu iki tür aslında birbirlerinden kopuk değildir.

"Damızlık Kızın Öyküsü" birçok feminist distopyadan kendini ayırır; çünkü yalnızca baskıcı bir erkek egemen toplum tasviri sunmaz, aynı zamanda kadınların bu sistemin yeniden üretimindeki rolünü de sorgular. Örneğin, Charlotte Perkins Gilman'ın "Kadınlar Ülkesi" (1915) idealize edilmiş bir kadın ütopyası yaratırken, Atwood'un dünyası ütopya değil distopyadır. Gilman'ın "Kadınlar Ülkesi", "Damızlık Kızın Öyküsü"nden oldukça farklı olarak yalnızca kadınların yaşadığı günümüz kapitalizmi ve ataerkilliğinden uzak ütöpic bir evren sunar. Gilman, patriyarkayı ortadan kaldırdığı bir senaryo çizerken, Atwood ise kadın bedeninin biyo-politik bir kontrol aracı olarak görüldüğü ve kadının bir esaret altında olduğu bir düzeni anlatır (Özyön, 2018).

Bunun dışında Katharine Burdekin'in yazdığı ve feminist distopyanın ilk eserlerinden biri olan "Swastika Geceleri" (1937), "Damızlık Kızın Öyküsü"ne benzer unsurlar taşır. Totaliter bir yönetime sahip Nazi Almanyası'nda kadınların tek işlevini çocuk doğurmaya indirgeyen bir anlatım sunar. Kitapta kadınlar kimlik kaybı yaşarlar (Aydın, 2024). "Swastika Geceleri" faşizm ve kadın düşmanlığı üzerinde dururken "Damızlık Kızın Öyküsü"nde teokratik ve neo-muhafazakâr eğilimler kadın bedeni üzerindeki biyo-politik kontrolü katmanlı bir toplumsal yapı içinde inceler.

Kısacası, önemli feminist distopyalardan biri olan ve çalışmada bahsedilecek olan "Damızlık Kızın Öyküsü" isimli kitap başlıca feminist bir distopya olarak tanımlanabilir. Fakat, bu kitabın taşımış olduğu unsurlar analiz edilerek kitabın yalnızca distopyanın taşıdığı öğelerle sınırlı kalmadığı gözlenir. "İdeal toplum" tasarısı ve sunduğu anlatım ile bu kitabın ütopya dair unsurlar barındırdığı da söylenebilir. Böylece, yazar Atwood kitabında hem distopya hem de ütopya kavramlarını birleştirir. Yazarın türetmiş olduğu "üstopya" kavramı üzerinden kitap analiz edilecektir.

2. Yöntem

2.1 Veri Seti ve Seçim Kriterleri

Bu çalışma, ana veri seti olarak Margaret Atwood'un "Damızlık Kızın Öyküsü" adlı romanını temel alacaktır. Bu metin; biyopolitika ve toplumsal cinsiyet analizine olanak tanıyan çok katmanlı yapısı dolayısıyla seçilmiştir. Eser; özellikle kadın bedenine yönelik denetim, toplumsal normların inşası ve direniş biçimleri açısından karşılaştırmalı bir perspektif sunmaktadır.

Kitabın seçiminde aşağıdaki ölçütler temel alınmıştır:

Tematik Uygunluk: Biyopolitika, iktidar ilişkileri, toplumsal cinsiyet ve kesişimsellik gibi konuların doğrudan ele alan bir anlatı sunması.

Kuramsal Uyum: Foucault'nun iktidar ve söylem analizine uygun kavramlar içermesi.

Etkileşimsel Yorum Açıklığı: Kurmaca metinlerin güncel sosyo-politik tartışmalarla ilişkilendirilmesi ve bu doğrultuda çok katmanlı analizler için elverişli bir zemin sağlaması.

2.2. Analiz Yöntemi: Tematik Kodlama

Araştırma kapsamında nitel bir analiz yöntemi benimsenmiş ve bu doğrultuda tematik kodlama uygulanmıştır. Belirlenen temalar, hem kuramsal literatürden (örneğin Michel Foucault'nun biyo-iktidar ve söylem analizleri ile Kimberlé Crenshaw'un kesişimsellik yaklaşımı) hem de metinsel gözlemlerden türetilmiştir.

Analiz süreci şu şekilde ilerlemiştir:

1. Roman ve dizinin ilgili bölümleri detaylı biçimde okunmuş ve kapsamlı notlar alınmıştır.
2. Veriler içerisinden öne çıkan tekrarlar, motifler ve kavramsal işaretler üzerinden birinci düzey kodlar oluşturulmuştur.
3. Bu kodlar, içerik benzerliklerine göre gruplanarak ana temalar ve alt temalar yapılandırılmıştır.
4. Temalar arasındaki ilişkiler belirlenerek, kuramsal çerçeveye uyumlu bir kod haritası oluşturulmuştur.

2.3. Kod Haritası

Aşağıdaki tablo, analiz sürecinde elde edilen tematik kodların gruplanmasını ve bu kodların metinsel bağlamda nasıl yapılandığını göstermektedir:

Ana Tema	Alt Temalar	Kuramsal Bağlantı
Toplumsal Cinsiyet	Anneliğin kutsanması, kadınlık rollerinin kodlanması, doğurganlık rejimi	Foucault: Bedenin denetimi; Crenshaw: Kesişimsellik

İktidar ve Biyo-İktidar	Üreme kontrolü, kamusal vs. özel alanın düzenlenmesi, beden disiplin edilmesi	Foucault: Biyopolitika, disiplin toplumu
Söylem ve Dil	Dini retorik, normun üretimi, itaat söylemleri	Foucault: Söylem analizi
İrk ve Sınıf	Hizmetçi, Martha, Komutan Eşi ayrımları; etnik temizlik, kolonilere sürgün	Crenshaw: Kesişimsellik

Şekil 1: Tematik Kod Haritası

3. Biyo-iktidar ve Kesişimsellik

Bu çalışmanın metodolojisi Michel Foucault'nun perspektifinden nitel bir yaklaşıma dayanmaktadır. Makale, literatür taramasının derinleşmesi amacıyla söylem analiziyle desteklenmiştir. Bu teorik altyapı, Gilead rejiminin kendini meşru kılmak için kullandığı “söylemler”i nasıl bir iktidar mekanizması hâline geldiğini çözümlemek için uygun görülmüştür (Aslantürk, 2016). Ayrıca, analize derinlik katma amacıyla Kimberlé Williams Crenshaw'ın kesişimsellik kuramından da faydalanılmıştır. Bu kuram, otoriter rejim altındaki kadın deneyimlerinin yalnızca cinsiyet kimliği üzerinden değil, aynı zamanda doğurganlık statüsü ve sahip olunan ayrıcalıklar gibi etkenlerle nasıl farklılaştığını analiz etmeye yardımcı olmuştur. (Çapar, 2019)

Fransız filozof Michel Foucault tarafından ortaya atılan biyo-iktidar kavramı, Gilead rejiminin temel ilkesi olarak görülebilir. Biyopolitika, yaşamı denetim altına almaya yönelik bir iktidar gücüdür. Serbest piyasa temelli, liberal ekonominin yükselmesiyle oluşan bu iktidar biçimi, nüfusun ekonomiye olan katkısına yönelik şekilde tasarlanmıştır. Kapitalizm, bedenlerin ve nüfusun kontrolü aracılığıyla gelişme ve güç kazanmıştır. Doğurganlık oranları ve hastalıkların yönetimi gibi biyolojik süreçler, ekonomik ve siyasi kaygılar çerçevesinde gözlem altına almıştır (Arpacı, 2016). Foucault'ya göre tıbbi bilgi, normlar oluşturmuştur. Böylece, bireyleri ve toplumu normalleştirmiş, “devlet tıbbı” ortaya çıkmıştır. Bu oluşum, halk sağlığı ve doğum politikalarıyla somut hâle gelmiştir. Böylece, toplumun sağlığı için yaşam koşulları incelenmiş ve hastalıklara karşı önlemler alınmıştır. Annelik idealize edilmiş ve ulusal gücün temeli olarak görülmüştür. Bu uygulama ise doğumu teşvik ederken kürtajı caydıran politikalar benimsenmesine neden olmuştur (Güleşce, 2023). Sağlık politikaları ve nüfus planlamaları, devletlerin biyo-iktidar ile özellikle de kadınların yaşamları üzerindeki kontrolü arttırdığını gösterir. Michel Foucault'nun üçe ayrılan iktidar türünün üçüncüsü olan düzenleyici iktidar, amaç olarak toplumsal hayatı düzenlemeyi ilke edinir. Kitapta da görüldüğü üzere kısırlık ve çevresel sorunlardan ötürü insan ırkının devamına yönelik duyulan endişeler, Gilead rejiminin kendini kadın bedeni üzerindeki tek söz sahibi ilan etmesine neden olur (Aslantürk, 2016).

Foucault, iktidarın yasaklayıcı bir güç olmak dışında bireylerin yaşamlarını yönlendiren bir mekanizma olduğunu ifade eder (Foucault, 2019). Foucault'nun biyo-iktidar kavramı ise bireylerin biyolojik varlıkları üzerinde söz sahibi olan bir iktidar sistemi olarak tanımlanabilir. Böylece, iktidar bireyleri yalnızca toplum içinde yaşayan vatandaşlar olarak değil, biyolojik varlıklar olarak da görüp onlar üzerinde bir kontrol kurar. Yani, Foucault, iktidar kavramını, yalnızca yasa koyucu ve yasaklayıcı olarak görmez; ona göre iktidar bilgi üretir, bireyleri şekillendirir ve onların bedenleri üzerinde kontrol sağlar. Bu nedenle, iktidar bedeni doğrudan kendi nesnesi hâline getirir. Böylece beden, yalnızca biyolojik bir yapı değil, aynı zamanda siyasal bir inşadır. Biyo-iktidar, özellikle de sağlık politikaları alanında etkilerini gösterir. Devlet, sağlık politikalarıyla kişilerin bedenleri ve sağlığı üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olabilir (Foucault, 2024). İktidar, toplumdaki insanların hayatta kalması için onların hayatına müdahale edebilir. Gilead rejiminde olduğu gibi bu müdahale, devletin politikalarıyla meşru kılınabilir. “Damızlık Kızın Öyküsü”nde, düşük doğum oranlarının yarattığı endişe sonucu yeni rejim kadınların bedenleri üzerinde bir kontrole sahip olur. Yani, iktidar için yaşatmak asıl amaç olarak görülüp bunun yaratmış olduğu kısıtlayıcı sonuçlar göz ardı edilmiştir (Bayır, 2020).

Hukukçu ve akademisyen Kimberlé Williams Crenshaw, 1989 ve 1991 yıllarında yayımladığı makaleleriyle, toplumsal ayrımcılık kategorilerinin iç içe geçtiği "kesişimsellik" olgusunu kavramsallaştırmıştır. Siyah feminist eleştiriden ortaya çıkan bu kavram, birden fazla ayrımcılık ekseninin kesişiminde yer aldıkları için göz ardı edilen öznel deneyimlerini görünür kılmayı amaçlar. Crenshaw, ırkçılık ve cinsiyetçilik karşıtı politikaları analiz ederek, feminist teoriyi "Siyah feminist" bir perspektifle eleştirmiş ve Siyah kadınların marjinalleştirilmesine dikkat çekmiştir. Bu bağlamda, ırk veya cinsiyet gibi tek eksenli analizlerin, çoklu kimliklere sahip bireylerin yaşadığı özgül ayrımcılık biçimlerini anlamada yetersiz kaldığını ve bu durumun marjinalleşmeyi derinleştirdiğini savunmuştur (Çapar, 2019).

Gilead rejimi sadece yasaklayıcı değil, aynı zamanda üretici ve kontrol edici bir biçimde işler. Bu rejim, birbiriyle iç içe geçen baskı ve ayrıcalık sistemleri yaratarak ataerkil ve otoriter yapısını pekiştirir. Rejim altında kadınlar homojen bir grup olarak değil, sınıf ve doğurganlık statülerine göre farklılaştırılmış deneyimler yaşarlar. "Hizmetçiler", doğurganlıkları sebebiyle yalnızca üreme işleviyle indirgenirken; "Marthalar" ev işlerinden, "Komutan Eşleri" ise evin idaresinden sorumlu tutulur. Yani kadınlar arasında da her sınıf, farklı bir kıyafet rengiyle kodlanmıştır. Böylece, sistem kadınları kendi rollerine göre sınıflandırmış ve denetim altına almıştır. Bu yapılan ayırmanın yalnızca cinsiyet değil sınıfa ve doğurganlığa yönelik yapılması bu distopik yapıyı kesişimsellik teorisinin incelenmesi için somut bir örnek haline getirmektedir (Atwood, 2019).

Kısacası, Foucault'nun biyo-iktidar kavramı bireylerin üzerinde düzenleyici, yönlendirici bir iktidar biçimini tanımlar. Biyoiktidar, bireyleri itaatkâr kılarak, beden denetimi üzerine kurulu bir yönetim biçimini ifade eder (Erol & Sargın, 2022). Böylece, biyo-iktidar, düzenin devamını sağlamak için doğurganlık ve kimlik üzerine müdahaleci bir tavır izler. "Damızlık Kızın Öyküsü"ndeki Gilead rejimi de biyo-iktidarın bir örneği olarak görülebilir. Gilead rejiminin kurmuş olduğu kontrolcü sistem, kadınların yaşamları ve bedenleri üzerinde tam kontrol elde etmiştir. Bundaki amaç ise, doğum oranlarını arttırmak olarak gözlenir. Yani, Foucault'nun iktidar anlayışı ile kesişimsellik kuramı birlikte incelendiğinde, bireyin bedeni ve kimliği tekil bir iktidar odağının bir sonucu olmaktan ziyade, birbiriyle kesişen çoklu iktidar ilişkileri ağında inşa edilir. Crenshaw'un sunduğu kesişimsel bakış, Foucault'nun iktidar çözümlemelerini tamamlayıcı nitelik taşır.

4. Margaret Atwood ve Üstopya

Margaret Atwood'un kitabında kullandığı unsurların nedeninin, yaşadığı dönemin dinamikleri olduğu söylenebilir. 1980'lerde Amerika'da yükselen muhafazakâr kesim, Soğuk Savaş ve İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçları yazarın etkilendiği birkaç olaydır. 1980'lerde Batı Berlin'de yaşadığını belirten yazar, "Değişiklik, şimşek hızında da olabilir. Burada olmaz sözüne güvenilmezdi: Her şey her yerde olabilir, şartlar uygunsa" cümleleriyle kitabında kurgulayacağı dünyanın gerçeklikten pek de uzak olmadığını vurgulamaktadır. Bu nedenle, Margaret Atwood yazmış olduğu "Damızlık Kızın Öyküsü" eserine "üstopya" ve "distopya" kavramlarını birleştirerek oluşturduğu özgün bir terim olan "üstopya" adını vermektedir (Atwood, 2019).

"Damızlık Kızın Öyküsü" romanı, birçok farklı ve dönemsel atmosferden beslenen bir yapıttır. Atwood, romanı yazarken Soğuk Savaş yıllarında bulunduğu Batı Berlin atmosferini gözlemlediğini belirtmiştir. Bu dönemde yazar, Doğu Almanya'ya yaptığı ziyaretleri sırasında gördüklerinin düşüncelerine ve yazdıklarına önemli bir etki ettiğini dile getirmiştir. Bilinen modern Amerika'nın aksine on yedinci yüzyılın Püriten kökenlerinden ibaret olan Gilead Cumhuriyetini eserinde kurgular. Romanda, Amerika'nın en liberal ve eğitimsel açıdan prestijli şehirlerinden biri olan Cambridge, Massachusetts'te geçen olaylar, geçmişin ve günümüzün toplumsal dinamiklerine dair önemli bir eleştiri sunar. Bir zamanlar Püriten teolojisinin merkezlerinden biri olan Harvard Üniversitesi, romanın simgelerinden biridir. Atwood, Harvard'ın geçmişindeki Salem Cadı Mahkemeleri ve o dönemdeki idamları hatırlatarak, toplumdaki kontrol mekanizmalarının nasıl işlediğini sorgular. Atwood, ayrıca 20. yüzyılda yaşanan totaliter rejimlerin, özellikle Nazi Almanyası gibi, toplumları nasıl değiştirdiğini gözlemleyerek kurgusunda kullanır. Geçmiş ve günümüzü değerlendirdiğimizde Atwood'un romanının "hayal ürünü" olarak yaratılmadığı söylenebilir. Değişen iktidarların; kürtaç karşıtı hareketleri ve nüfus politikaları romandaki kadın haklarına yönelik tehditlerin yalnızca bir "distopya" olmadığını belirtir (Atwood, 2019).

Distopya; özgür düşünce, öznellik ve birey olma kavramlarının yok edildiği bir evren sunarken ütopya bunun tam tersidir. Fakat yine de distopya ve ütopya birbirlerinin varlık nedenleridir. Distopyalarda sürdürülebilirlik baskı ve denetim ile sağlanır. Çağdaş distopyanın ilk örneği olarak, Jack London'un

“Demir Ökçe” romanı (1908) kabul edilir. ABD’de oligarşik bir tiranlığın yükselişini ele alan kitap; Biz (Yevgeni Zamyatin), Cesur Yeni Dünya (Aldous Huxley), 1984 (George Orwell) gibi distopya türünün önemli eserlerine ilham verir (Neydim & Polatel, 2020). İktidar kavramı ütopya ve distopyalarda farklı temsil edilir. Distopyalar fazla iktidarı ve bireyin özgürlüğünün dönüşümünü eleştirirken; ütopyalar ise baskının olmadığı bir gelecek hayal eder (Ağkaya, 2016). Böylece, bu iki türün birbirlerinden beslendikleri söylenebilir. Distopyaların kısıtlayıcı politikalarına karşın ütopyalar, daha iyi bir toplum hayal edip toplumsal sorunlara çözüm arayışını ortaya koyabilir (Yıldırım, 2018).

Atwood okuyucuya; kadın rolü, kimliği ve iktidar baskısı temalarını distopyanın karanlığı ve ütopyanın aydınlığında derinleştirdiği ve iki terimi harmanladığı alternatif bir alan sunmaktadır. Kadınların toplum içindeki rollerini yeniden tanımlama çabası içinde olduğu feminist distopyada, yazar oluşturduğu özgün bir kavram olan “üstopya” ile idealist ve realist bir bakış açısını gözler önüne sermektedir. İdeal toplumlar belki bir günde baskıcı bir rejim halini almazlar fakat değişimin bir günde radikalleşmesi mümkün kılınabilir. İdeal bir toplumda yaşayan insanlar, idealizmin daha iyiyi vaat etmesi ile totaliter bir rejime dönüşeceğini tahmin etmeyebilirler fakat her şey düşünülenin aksi şeklinde gerçekleşebilir. Tıpkı, “Damızlık Kızın Öyküsü” kitabında sunulan hikâye gibi.

Özelliklerini distopya ve ütopyadan alan “üstopya”, okuyucuya hem gerçekliğe hem de kurguya yakın bir bakış açısı sunabilir. Birbirinin karşıtı olarak kurgulanmış olsalar da ütopyalar ve distopyaların ortak noktalara sahip olduğu böylece söylenebilir. Çünkü itaat ütopyalardaki gibi gönüllü ve distopyalardaki gibi baskıcı olabilir. Böylece, bu iki kavramın ortaklığının ana noktası bireysel özgürlükler konusu olarak belirlenebilir. Bireyin, ideal bir toplum vaat edilerek vazgeçtiği fakat daha iyisini kazandığı düşünülen bir toplumdaki “ben” vazgeçisi aslında bir ütopyanın bir distopyaya dönüşmesinin riskini gözler önüne serebilir (Tüysüz, 2021). Bu iki farklı fakat benzer özelliklere sahip türün kurgulandığı bu romanda, her iki türün de unsurlarını görmek bu yüzden mümkündür.

Kitapta görüldüğü üzere “toplum yararı” başlığı altında kadınların kendi bedenlerinden ve kimliklerinde bir vazgeçiş söz konusudur. Kadınların doğurganlığının gözetlendiği bu sistemde, kadınların hepsi olmasa da bazıları bir üreme makinesi olarak toplumda konumlanmıştır. Bir zamanlar normal olarak tanımladıkları hayatta kendi özgürlüklerine sahip, çalışma hayatında ve toplumda kendine yer bulan kadınların normali şimdi de yeni bir düzen ile prangalara vurulmak olmuştur. Bunun nedeninin ise insan ırkının devamı kaygısı olması “üstopya” kavramını oluşturan kavramların özeti niteliğindedir. İdeal toplumun yararı için, bireyin kendinden vazgeçişinin kararını veren bir toplum düzeni hem ütopya hem de bir distopya.

5. Gilead Rejimi ve Kadın Bedeni Üzerinde Kurulan İktidar

Eserde, Gilead Cumhuriyeti isimli totaliter ve teokratik bir rejimde toplum yapısı ve kadın mücadelesi anlatılmaktadır. Bu yeni hükümet, önceki ABD hükümetini devirmiş ve oldukça radikal değişimlerle beraber kadınlara yönelik rejim yasakları getirmiştir. Bu yeni düzende, kadınlar hiyerarşide pasif bir rol oynarlar. Kadınların toplumda fikir beyan etme ya da karar verme gibi hakları yoktur. Feminist bir yaklaşım ile yorumlandığında kitapta yer alan Gilead rejiminin erkeği özne, kadını ise nesne olarak konumlandığı söylenebilir (Genç, 2022). Kadınların sahip oldukları haklar ellerinden alınmış ve kadınların kimlikleri, doğurgan olup olmadıklarına göre belirlenmeye başlamıştır.

Hikâyenin anlatıcısı Offred, yeni hükümet ve kanunları nedeniyle eşini ve küçük kızını geride bırakmak zorunda kalmıştır. İktidarın yeni getirmiş olduğu düzen ile kadınlar kast sistemine ayrılmış ve Offred ise bu sistem içinde bir damızlık kız olmuştur. Bu kast sistemi şu şekildedir; damızlık olarak seçilmiş kızlar kırmızı, evli olan kadınlar mavi, evlenmemiş olan kadınlar beyaz, aşçı ve temizlikçi kadınlar ise yeşil giymek zorundadır. Damızlık Kızların giymek zorunda bırakıldığı kırmızı pelerinler, Foucault’cu bir bağlamda, rejimin disiplin ve denetim mekanizmalarının bir tezahürü olarak analiz edilebilir. Bu tek tip kıyafet, bireyleri görünür kılarak sınıflandıran ve damgalayan bir tekniktir; kadınların bedenlerini kamusal alanda anında tanınabilir ve dolayısıyla sürekli gözetlenebilir hâle getirir. Dahası, kırmızının renginin taşıdığı sembolik anlamlar (yaşamı ve doğumu simgeleyen kan ile dini metinlerdeki günahkârlık imaları) tesadüfi değildir. Bu sembolizm, iktidarın kadın bedeni üzerindeki söylemini doğrudan bedenin üzerine yazarak, onu hem biyolojik bir kaynak hem de kontrol altında tutulması gereken ahlaki bir varlık olarak yeniden üretir.

Bu kast sistemi sonucu damızlık olarak atanan Offred, çocuğu olmayan bir çiftte hizmet vermek mecburiyetinde kalmıştır. Eski hayatını unutmuş ve yeni düzenin bir parçası olmak durumunda bırakılmış Offred'in bedeni ve kimliği hükümet kontrolü altına girmiştir. Kolay kaçmasını diye giydirilen kırmızı kıyafeti, kafasındaki beyaz kanatlar nedeniyle yalnızca önünü gören Offred, doğurganlığının denetlendiği bir hükümet altında köle olmuştur. Yeni yönetimin anayasayı askıya aldığı ve bunun geçici olduğu düşünülen zamanlarda hiçbir protesto gösterisinin dahi olmadığını belirten Offred, daha sonradan şekillenen yeni düzenin sonuçları ile hikâyesinin gerçek ve kurgu arasındaki inceliği vurgulamaktadır.

Çocuk doğurmak için görevlendirildiği evde Offred, yeni sistemin getirileri ile kimliğini bütünüyle kaybetmiştir. Damızlık olarak görevlendirilen kadınların, ülkenin komutanları ile zamanlaması yumurtlama dönemine denk gelecek şekilde zorla ilişkiye girdikleri "seremoni" adlı yeni bir sistem oluşturulmuştur. Offred'in görevlendirildiği komutanın (Fred) eşi (Serena Joy) de bu "seremoni" adı verilen sisteme rejim gereğince dahildir. Aynı zamanda, damızlık kızları eğiten teyzeler tarafından da hayatları kontrol edilen damızlık kızlar toplumda neredeyse yok sayılır. Kadınların kimlikleri ve bedenleri üzerinde söz sahibi olan iktidar, bu kadınlara doğum yapmaktan başka bir seçenek sunmaz. Fakat, Offred hamile kalamadığından ötürü Serena Joy'dan başka erkeklerle ilişkiye girmesi yönünde söylemler işitir. Bu teklifi kabul ettiği taktirde ise kızının fotoğrafının ona gösterileceği söylendiğinden Offred bu teklifi kabul eder. Bu, Offred'in bedenini yalnızca bir taşıyıcı olarak tanımlamasıyla Foucault'nun söylemin bilgi ve iktidarı birlikte üretme gücüne işaret eder. Sonrasında Offred hamile kalamadığı için cezalandırılır ve bir odaya kapatılır. Offred, kapatıldığı bu odada "Alçakların seni ezmesine izin verme!" cümlesiyle bir aydınlanma yaşar. Bunca zamandır, farkına varmadığı belki de tek direnmek isteyen kişinin kendisi olmadığıdır.

Gilead rejiminden önceki hayatında Moira isimli bir arkadaşına sahip olan Offred, aylar sonra komutanın yardımı ile Serena Joy'dan alınan elbiseler ile komutan sayesinde gizlice dışarı çıkar. Uzun zaman sonra farklı bir kıyafet giyen Offred, geçmişini anımsamaya başlar. Gittiği genelevde eski arkadaşı ile karşılaşır. Bu sırada, kendi kimliğinin bir zamanlar ona ait olduğu farkındalığını yaşar ve özgürlüğünü düşler. Offred'in içinde direnişin kıvılcımları günden güne atılır. Korku ve baskıyla alıştığı bu sistem içinde direnmek ister. Her ne kadar farkındalık yaşasa da Serena Joy'un çalınan eşyaları fark etmesi ile Offred'in başı belaya girer. Offred, hayatına son vermeyi düşünürken direniş örgütü olan Mayday'den geldiği iddia edilen araç evin önüne gelir. Bu gelenlerin gerçekten kurtarıcı mı yoksa cezalandırıcı mı olduğundan asla emin olamayan Offred, geleceğinin ne olduğu bilinmez bir şekilde onlarla kaçmayı tercih eder. Böylece, kitabın sonu muğlak bırakılır. Bu son, Offred'in geleceğine dair hem umut hem de karamsarlık yaratır.

Gözlendiği üzere, yeni rejim ile kadınların bedenleri devletin kontrolü altına girer. Kadınların toplumdaki rolleri doğurganlıkları ile belirlenir. Ana karakter Offred'in bir kimliği bile yoktur. İsmi yalnızca görevlendirdiği komutan üzerinden alır. Yeni hükümetin sahip olduğu mizojinist olarak adlandırılacak rejimlerinin nedeni ise kısırlığa neden olan çevresel sorunlar ve kimyasal zehirlenme olduğu görülür. Hükümet, damızlık kız olarak isimlendirdikleri ve doğurgan kadınları üreme mekanizmaları olarak kurguladıkları bir düzen kurmuştur. Gilead rejiminin yasaklarından başlıcaları ise kadınların kürtaj olması ve hamile kalmak üzere görevlendirildikleri komutanlara sadık kalmamalarıdır. Damızlık kızların bu kurallara uymadığı takdirde cezalandırıldıkları görülür. Bu korku ve baskı yüzünden kadınlar arasında bir dayanışma gözlemlenemez. Aile ve üreme üzerine vurgular yapan rejim, kadınları silikleştirir. Gilead rejimindeki korku, sorgulamayı gündeme taşımaz. Gilead rejimi, yaptıklarını meşru kılmaya bile gerek duymadan kadınların korunduğu ve üreme üzerinden bir ideal düşünce yaratır. Damızlıklara sokakta kimse bakmaz, kimse onlarla konuşmaz ve böylece korundukları düşünülebilir (Ak, 2023). "Kadınların ve bebeklerin üzerinde denetim, gezegenimizin üstündeki her baskıcı rejimin bir özelliği olmuştur" (Atwood, 2019) alıntısıyla Atwood, kurguladığı bu baskıcı rejimin gerçek hayattan esinlendiği iktidar düzenleri üzerinden yapar. Bir anda gelen yeni rejimle değişen toplumsal dinamikler ve kadınların görevi hızlıca şekillendirilmiştir. Baskıcı rejim kadınları sınıflara ayırmış, korku ve baskı altında onları atandıkları görevlere mahkûm etmiştir. Böylece, Gilead rejimi kadınların bedenleri ve kimlikleri üzerine söz sahibi olmuştur. Gilead'ın dili kadınların kimliklerini şekillendiren bir iktidar aracıdır. Metin sadece distopik bir anlatı olmaktan çıkar ve modern iktidar biçimlerinin edebiyat temsiline dair eleştirel bir örnek sunar.

6. Damızlık Kızın Öyküsü'nin Günümüz Politik Atmosferiyle Etkileşimi

Tarihsel süreçte kadın bedeni, doğurganlık ve annelik göreviyle bağdaştırılmıştır. Babiller'de kadın olmak çocukla ilişkilendirilip kısırlık boşanma sebebi sayılırken, 12-15. yüzyıllarda kadınların tek işlevinin üremek olduğu düşünülmekteydi. 20. yüzyılda gelişen modern doğum kontrol yöntemleri, kadınların kendi bedenleri ve yaşam amaçları üzerindeki tercihlerini güçlendirmiştir (Sabancılar Eren, 2021). Böylece, görülür ki Atwood'un eseri bir distopya anlatımı olmanın ötesinde günümüzdeki politikalara yönelik bir uyarı niteliğindedir.

Özellikle 2010 yılından itibaren toplumsal cinsiyet kavramına ve uygulamalarına karşı tepkiler oluşmaya başlamıştır. Bu tepkiler "toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler" olarak adlandırılmaktadır. Günümüzdeki toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler, biyo-politik mücadelenin en somut örneklerinden birini oluşturur. Hareketin merkezinde, toplumsal cinsiyet kavramının ideolojik olduğu iddia edilir. Bu kavramın, geleneksel aile değerlerini, doğal kadınlık ve erkekliği tehdit ettiğine dair bir savunma göze çarpar. Toplumsal cinsiyet karşıtı hareket, genellikle eşcinsel evliliklere, okullarda verilen cinsel eğitime ve üreme haklarına karşı çıkar. Örneğin, Bulgaristan ve Hırvatistan'da İstanbul Sözleşmesi'nin reddedilmesi ve tartışılması, Fransa'da eşcinsel evliliğe karşı büyük protestolar ve Polonya'da "toplumsal cinsiyet ideolojisini" durdurma komisyonu kurulması gibi örnekler verilir. Toplumsal cinsiyet terimi, asıl hedefi kadın ve erkek arasındaki doğal cinsel farklılıkları yok etmek olan, gizli gündeme sahip bir "truva atı" olarak değerlendirilir (Şahin, 2020).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadını sınırlandırdığı alanlardan biri onun bedenidir. Bu bağlamda kadın bedeni bireysel bir karardan çok ahlaki, politik, geleneksel ve dini boyutları olan kamusal bir tartışma alanı olarak ele alınmaktadır. Kadın bedeni, toplumsal normların inşa edildiği bir alan olarak görülür. Türkiye'de başörtüsü tartışması veya cinsel istismara maruz kalan kadınların giyim tarzının sorgulanması bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Sabancılar Eren, 2021).

Otoriter siyasetin kadınlara yaklaşımının temelinde bir biyo-politika biçimi yatmaktadır. Bu rejimler için "aile" bir ideolojidir ve etnik veya ırksal olarak tanımlanmış ulusun temeli olarak görülür. Bu çerçevede kadınlar, toplumun biyolojik, kültürel ve sembolik olarak yeniden üreticileri olarak kodlanır. Kadınların varlığı öncelikle aile içindeki anne ve anne adayı konumlarıyla anlam kazanır. Bu durum, evlilik, üreme ve cinsellik gibi konuların devlet tarafından denetlenmesini beraberinde getirir; çünkü bireysel üreme hakları, "ulusun yeniden üretimi" talebine tabi kılınır. Bu durumu açıklamak için Lauren Berlant'ın "yakın/mahrem kamusal alan" kavramı kullanılabilir. Sağ politikaların yükselişiyle birlikte kürtaaj, evlilik, cinsellik ve aile değerleri gibi özel meseleler, kamusal bir tartışmanın ve ulusal kimliğin bir parçası hâlini alır. Devlet, aileyi "ulusal bir mikrokozmos" olarak sunarak bireylerin özel yaşamlarına ve mahremiyetine müdahale eder ve ahlaki denetimini bu alanda yoğunlaştırır. Böylece siyasi alan, mahrem bir kamusal alana dönüşür. Her ne kadar; otoriter rejimler, özellikle iktidarlarının ilk yıllarında, uluslararası alanda meşruiyet kazanmak ve kadınların oy sadakatini sağlamak için kadın hakları retoriklerini kullansalar da bu adımlar, cinsiyet eşitliğini sağlama amacı taşımaz (Tan, 2025).

Donald Trump yönetiminin hem ABD içinde hem de uluslararası alanda üreme haklarını ortadan kaldırmak için yürüttüğü eylemleri kapsamlı bir şekilde incelendiğinde bunun temelinde "yalan bilim" ve "kadın düşmanlığının" yattığı savunulur. Doğum kontrol yöntemlerinin "düşük yaptırıcı" olduğu ve kürtaajın kadın sağlığına zararlı olduğu miti gibi akıl sağlığı sorunlarına yol açtığı gibi bilimsel olarak çürütülmüş iddialar yayılmıştır. Bu argümanlar, kürtaajı kadınları koruma bahanesiyle kısıtlayan yasaların (TRAP laws) temelini oluşturmuştur (Mancini, 2021). Kısacası, yükselen sağ ve siyasi figürlerin uyguladığı politikalar biyo-iktidar aracılığıyla kadın bedeni üzerinde bir kontrol sağlamayı amaçlar. Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler, biyo-iktidarın çağdaş bir tezahürüdür ve "Damızlık Kızın Öyküsü" bu zihniyetin potansiyel tehlikelerine karşı güçlü bir edebi uyarı işlevi görür.

7. Sonuç

Feminist bir distopya olarak adlandırılan "Damızlık Kızın Öyküsü" kadın bedeni ve kimliği üzerindeki iktidar kontrolünü ele alan bir romandır. Kitapta yer alan, Gilead Cumhuriyeti'nin ilke edindiği baskıcı sistem damızlık bir kız olan Offred'in ağzından okuyucuya aktarılır. Bu romanın bütünüyle distopya olduğunu söylemek, yazar Atwood'un oluşturmuş olduğu "üstopya" kavramı ile doğruluğunu yitirebilir. Bunun nedeni ise, kitapta ütöpik unsurların da yer almasıdır. Atwood, yaratılmak istenen ideal bir toplum

düzeninin, bireyi alıkoyup çoğunluğun faydasını önemseyerek nasıl bir distopya halini alacağını kurgulamaktadır. Yazara, kitabı yazma sürecinde fikir veren dönem özellikleri gerçek ve kurgunun birbirine ne kadar yakın olduğunu vurgular niteliktedir.

Gilead rejiminin ana ilkeleri, Foucault'nun biyo-iktidar kavramını düşündürebilir. Kurgu evrende, var olan kısırlık sonucu nedeniyle doğurgan kadınların bedenleri bir üreme mekanizması halinde kullanılır. İktidarın kadın bedeni üzerindeki kontrolü, gerçek hayatta da bazı ülkelerin aile düzenleme ve nüfus politikaları ile benzerlik gösterebilir.

“Damızlık Kızın Öyküsü” kitabını diğer feminist distopyalardan ayıran en önemli özellik ise, distopya kurgusu taşıyan bu romanın gerçeklik ile olan ilişkisi olarak görülebilir. Elbette, birçok distopya temalı romanın da gerçeklikle bir ilişkisi olabilir. Fakat “Damızlık Kızın Öyküsü”nde korku ve baskı nedeniyle toplumdaki sessizlik ve direnişsizlik günümüz toplumlarında normalleştirilen şiddet olaylarına karşı gösterilen tepkileri anımsatabilir. Kitapta, yeni yönetim ve değişen birçok yapının kalıcı olmadığı düşünülüp tepki koyulmadıktan sonra bir anda baskıcı bir rejimin radikalleşmesi tesadüf olmamalıdır. Bu da günümüz, şiddet olaylarına olan tepkisizlik ya da kısa süreli tepki sonrasında alıştırılan olayları düşündürebilir. Sürekli ve devamlı bir tepki gösterilmemesinin artan olumsuzluklar ve değişen dinamiklere kişiyi ve toplumu araştırması yazarın gerçeklikten aldığı bir unsur gibidir. Böylece, gerçek hayatta da alışılan düzenin ve dinamiklerin bir distopyaya dönüşebileceği konusunda düşünceler akıllara gelebilir.

Atwood'un 1985'te kaleme aldığı roman, içeriği ve barındırdığı unsurlar nedeniyle uyarıcı niteliktedir. Günümüzde, bazı ülkelerde görülen nüfus politikalarının kadın bedeni üzerinde söz sahibi olması, kadın özgürlüğünü kısıtlama yönünde yenilikler yapılmasına neden olabilir. Böylece, Gilead Cumhuriyeti'nin kurgusalılığı ve gerçekliği tartışılabilir. İnsan ırkının devamını önemseyen ve iyiliğini amaçlayarak idealleştirilen sistemler, kadınların bedeni üzerinde kontrol sağlama tehlikesi barındırabilir. Kadınların haklarının her boyutta kısıtlandığı hatta yok edildiği sistemlerin kendilerini meşru kılma isteğinin, haksız bir talep olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağkaya, O. (2016). Ütopya ve distopya: Siyasetin edebiyat üzerindeki etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 23-48. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.280053>
- Ak, H. Ş. (2023). Feminist distopyada eril iktidar ve hegemonik erkeklik "Damızlık Kızın Öyküsü". *Barış Araştırmaları Ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 11(1), 18-39.
- Arpacı, M. (2016). Foucault, biyopolitika ve biyotarih: Tarihsel çalışma alanları olarak tıp, beden ve nüfus. *ViraVerita E-Dergi*, (3), 80-97.
- Aslantürk, H. (2016). Türkiye'de biyo-iktidar açısından sağlık hizmetleri ve kadın. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(3), 573-595.
- Atwood, M. (2024). *Damızlık kızın öyküsü* (S. Altınçekiç & Ö. Kabakçıoğlu, Çev.). Doğan Kitap.
- Aydın, Ö. (2024). *Margaret Atwood'un Damızlık Kızın Öyküsü ve Naomi Alderman'ın Güç eserlerinin sosyolojik analizi* [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Açık Erişim Sistemi.
- Bayır, M. (2020). Michel Foucault'da biyoiktidar ve benlik teknikleri. *NOSYON: Uluslararası Toplum Ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, (6), 1-13.
- Çapar, G. (2019). Kesişimsellik: Postmodern feminist bir yaklaşım. *Hukuk Kuramı*, 6(3), 1-31.
- Demir, F., & Arvas, A. (2020). Küresel romanda ütopya söylemine bir örnek: Margaret Atwood'un Antilop ve Flurya adlı eseri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(3), 168-186. <https://doi.org/10.29228/ijlet.45476>
- Erol, E. G., & Sargın, B. (2022). İktidar her yerdedir: Biyo-iktidar bağlamında kitap okuma kültürü ve "The Bookshop" filminin çözümülenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(2), 149-168. <https://doi.org/10.24146/tk.1074139>
- Foucault, M. (2019). *Hapishanenin doğuşu* (M. A. Kılıçbay, Çev.). İmge Kitabevi.
- Foucault, M. (2024). *Biyopolitikanın doğuşu: Collège de France dersleri (1978-1979)* (A. Tayla, Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Genç, G. (2022). The patriarchal structure in Margaret Atwood's novel, The Handmaid's Tale. *Toplum Ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (9), 101-117. <https://doi.org/10.48131/jscs.1094475>
- Güleşce, Ü. (2023). The biopower and biopolitics concepts and reflections of them on women in Margaret Atwood's The Handmaid's Tale. *Akdeniz Kadın Çalışmaları Ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 6(2), 444-458. <https://doi.org/10.33708/ktc.1312679>
- Mancini, S. (2021). False science and misogyny: Trump's assault on reproductive rights. *DPCE Online*, 46(1). <https://doi.org/10.57660/dpceonline.2021.1293>
- More, T. (2020). *Ütopya* (S. Ertüzün, Çev.). Can Yayınları.
- Neydim, N., & Polatel, A. (2020). Distopya romanlarının oluşumu ve tarihsel gelişimi; Çevirilerinin incelenmesinde öne çıkan kuramsal yaklaşımlar. *IU Journal of Translation Studies*, (12), 53-75. <https://doi.org/10.26650/iujts.2020.12.0004>
- Özyön, A. (2018). Charlotte Perkins Gilman'ın "Kadınlar Ülkesi" adlı romanının radikal feminist bağlamda incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (60), 261-268.
- Sabancılar Eren, S. (2021). Toplumsal cinsiyet, kadın bedeni ve kürtaj hakkı üzerine bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 75-88. <https://doi.org/10.51621/atakad.950066>
- Şahin, M. (2020). Dünyada toplumsal cinsiyet karşıtı (anti-gender) hareketler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 654-670. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.736397>
- Tan, G. Ö. (2025). Çok uzak, fazla yakın: Otoriter siyasetin kadınlarla yakınlaşması. *Feminist Tahayyül: Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 39-71.

- Tüysüz, D. (2021). Feminist distopyalarda tahakküm ve direnişin temsili: Damızlık Kızın Öyküsü dizi film örneği. *Yedi*, (25), 37-50. <https://doi.org/10.17484/yedi.793786>
- Yarım, E., & Çimen, Ü. (2023). Distopyalarda kadın temsili: Biz, Swastika Geceleri, 1984 ve Damızlık Kızın Öyküsü. *Current Perspectives in Social Sciences*, 27(2), 109-117. <https://doi.org/10.5152/JSSI.2022.22171>
- Yıldırım, S. (2018). Ütopya ve distopya'dan sosyal gerçekliğe: Cinsiyetin tüketimi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(4), 364-373.